

Proč není sport imunní vůči korupci?

Studie Transparency International – Česká republika

Zpracoval Radim Bureš

prosinec 2009

Obsah studie:

Poznámka na úvod

1. Jak chápat korupci
2. Dnešní podoba sportu
3. V jakých oblastech sportu může docházet ke korupci

Poznámka na úvod:

Korupce ve sportu představuje rozsáhlý problém, který není možné podrobně zmapovat a představit v rámci časových a finančních možností vymezených rozsahem projektu korupce ve sportu. Vycházíme z potřeby připravit krátkou informaci shrnující hlavní problémy v souvislosti s výskytem korupce ve sportu, její příčiny a možná řešení, přičemž tato zpráva má posloužit jako východisko k další debatě a k vypracování podrobnějších studií. Jsme přesvědčeni o potřebě takovéto debaty jak na úrovni veřejných představitelů odpovědných za oblast sportu, tak přímo v rámci sportovní komunity. Zahájení takové otevřené debaty podle našeho názoru představuje významný první krok a preventivní nástroj proti korupci ve sportu.

Tuto studii jsme připravili s plným vědomím rizika, že zde nemáme šanci přesně zachytit vývoj a závěry různých korupčních kauz v oblasti sportu. Neměli jsme k dispozici dostatek času na zjištění aktuálního vývoje v popisovaných případech. Nicméně účelem této zprávy je využít těchto případů jako ukázek ilustrujících rozsah problému a zároveň jako nasměrování při hledání řešení.

1. Jak chápat korupci?

Boj proti korupci naráží na první problém již při snaze definovat pojem korupce. V legislativě jednotlivých evropských zemí se můžeme setkat s velmi odlišnými definicemi korupce, případně s neexistencí jakékoli definice. Například v českém trestním právu se pojem korupce vůbec nevyskytuje a jako trestný čin je vymezeno pouze úplatkářství (aktivní nebo pasivní). K definování korupce tak musíme využít různých mezinárodních úmluv týkajících se korupce.

Pro účely tohoto textu můžeme zmínit příslušné úmluvy Rady Evropy, Úmluvu OSN proti korupci a také zmíníme širší definici korupce používanou organizací Transparency International.

Rada Evropy přijala v roce 1999 dvě komplementární úmluvy – Trestněprávní úmluvu proti korupci a Občanskoprávní úmluvu proti korupci. Pro účely korupce ve sportu by se mělo vycházet z obou úmluv, protože na sport lze nahlížet jak z hlediska trestního, tak občanského práva.

Občanskoprávní úmluva definuje korupci jako „**přímé či nepřímé vyžádání, nabídnutí, předání nebo přijetí úplatku či jakékoli jiné nepřípustné výhody nebo vyhlídky na ně, které narušují řádné plnění jakékoli povinnosti nebo jednání vyžadovaného od příjemce úplatku, nepřípustné výhody nebo vyhlídky na ně.**“ Tato široká definice víceméně postačuje k pokrytí většiny korupčních případů ve sportu.

Tato úmluva poskytuje nejen definici korupce, ale rovněž vymezuje odpovědnost za škodu a náhradu škody. Náhrada škody může představovat mocný nástroj při eliminaci korupce, viz odškodné, které získal Německý fotbalový svaz v případě rozhodčího Hoyzera.

Příslušné články z výše uvedených úmluv obsahuje Příloha 2 této zprávy.

Úmluva OSN proti korupci

Úmluva OSN proti korupci (2003) neobsahuje definici korupce jako takové. Přináší nicméně výčet jednání, která by měla být podle této úmluvy postižitelná. K těmto jednáním patří: uplácení národních státních úředníků, uplácení cizích státních úředníků a představitelů veřejných mezinárodních organizací, zpronevěra nebo jiné zneužití majetku státním úředníkem, zneužití vlivu, zneužití postavení, neoprávněné obohacení, uplácení v soukromém sektoru, zpronevěra majetku v soukromém sektoru, praní špinavých peněz, kladení překážek výkonu spravedlnosti a pokusy o jakékoli z uvedených jednání.

Význam této úmluvy spočívá v poměrně širokém vymezení přesahujícím tradiční definice korupce jako „uplácení“ a zahrnujícím jednání typu zpronevěry, neoprávněného obohacení nebo zneužití postavení. Rovněž zde platí, že všechna tato ustanovení mohou být použita v poměrně komplikovaném právním posuzování sportu.

(viz <http://www.unodc.org/unodc/en/treaties/CAC/index.html>)

Pracovně budeme v rámci této studie chápat korupci v souladu s definicí, kterou používá **Transparency International:**

„Korupci lze definovat jako zneužití svěřených pravomocí za účelem získání nezaslouženého osobního (soukromého) prospěchu.“

Závěry

Je třeba mít na paměti, že naše vymezení korupce je mnohdy širší než postižitelná jednání uvedená v trestním právu řady zemí.

Přestože žádná jednotlivá úmluva nebo její ustanovení nemohou být dostatečné pro postihování korupce, společně představují mocný nástroj pro prevenci, vyšetřování a postihování korupce ve sportu. Úmluvy proti korupci, a to jak úmluvy Rady Evropy, tak úmluva OSN, byly podepsány a ratifikovány většinou evropských zemí. Několik málo zemí nicméně stále některé z těchto úmluv neratifikovalo. Úsilí o eliminaci korupce ve sportu by mohlo být dalším důvodem k zahájení nebo urychlení ratifikačního procesu v těchto zemích.

Přesto se postihování korupce ve sportu může jevit jako obtížný úkol, i když budou veškeré existující úmluvy plně zakotveny v právních rádech jednotlivých zemí. Někdy korupce ve smyslu jednání osob zapojených do sportovních aktivit, ať jde o sportovce, sportovní funkcionáře, organizátory, marketingové pracovníky nebo osoby zapojené do sportovních aktivit jakýmkoli jiným způsobem, nebude přesně odpovídat příslušným ustanovením. Je to dáno především smíšeným charakterem sportu, kde dochází ke kombinaci veřejných a soukromých prvků, a situaci dále komplikuje výrazně mezinárodní dimenze sportu. Některým z uvedených problémů se budeme věnovat v dalším textu.

Přesto mezinárodní úmluvy, které jsou jako celek zakomponovány do národních právních rádek, vytvářejí významný protikorupční nástroj a zemím, které dodržování těchto úmluv příslušným způsobem dosud nezajistily, lze naléhavě doporučit, aby tak učinily.

2. Dnešní podoba sportu

Zde narážíme na další snadnou otázku, na níž je obtížné odpovědět. Jednoduché označení „sport“ pokrývá enormně rozsáhlou oblast společenského života, která se vyznačuje velmi složitou strukturou. Sport zahrnuje nejrozličnější aktivity, od jednotlivců, kteří osamoceně zdolávají vysoké hory nebo se potápějí do hlubin moře, přes skupiny postarších vesničanů hrajících v nejnižší představitelné soutěži až po evropské či světové fotbalové šampionáty nebo Olympijské hry, které se v době svého konání stávají místem, kde se setkávají nejvyšší představitelé různých zemí. Podle odhadů se na celém světě denně zabývá sportovními aktivitami něco mezi 800 milióny a 1,2 miliardy lidí, přičemž se v této oblasti angažuje spousta dobrovolníků.

Při tomto rozsahu sport představuje rovněž složitou společenskou strukturu. Ta začíná od harmonického rozvíjení těla a duše a postupuje přes silné společenské a komunitní vazby až po mocnou ekonomickou sílu.

Jak zaznělo na 12. mezinárodní protikorupční konferenci v Guatemale v roce 2006 (v rámci workshopu „Sport jako obchod a problematika korupce“): „Sport lidi spojuje: nejde jen o výhru či prohru, ale rovněž o společný zájem nebo společnou lásku ke sportu. Sport nemá exkluzivní charakter. Není vyhrazen profesionálům; sport je pro každého. Poskytuje každému, bez ohledu na jeho původ, generaci či schopnosti, skutečný pocit příslušnosti k celku a pocit osobního naplnění.

Zároveň má sport silný národní aspekt: pro řadu zemí jde o způsob posílení národní identity a hrdosti a zároveň o způsob, jak upoutat mezinárodní pozornost. Sportovní zpravodajství má moc utvářet kulturní normy takovým způsobem, jak se to aktuálnímu či politickému zpravodajství nemůže podařit.

Pokud jde o základní hodnoty či univerzální hodnoty, Olympijská charta je uvádí takto: poctivost, fair play, mír, přátelství a solidarita, což ospravedlňuje nárok na státní podporu a sponzorské příspěvky.“

<http://www.12iacc.org/modules.php?name=Content&pa=showpage&pid=118>

Sport má zároveň velmi silné vzdělávací a výchovné působení. To potvrzují nejen odborníci na vzdělání, ale totéž zaznělo i ve vyjádření českého Nejvyššího soudu (viz dále).

Sport ovšem není jen oblastí vysokých hodnot, jde rovněž o výrazný ekonomický fenomén.

V souvislosti se Světovým pohárem FIFA 2006 dosáhly podle odhadů výdaje na reklamu výše 2,5 miliardy EUR.

Sportovní průmysl v různých zemích vytváří něco mezi 2,5 – 3,5 procenty HDP.

Sport, a především profesionální sport, přitahuje peníze. S přibývajícemi penězi narůstá komercializace sportu. To vede k protichůdným trendům: na jedné straně stojí možnost dále rozvíjet sportovní aktivity, budovat nová sportoviště, zpřístupňovat sportovní utkání prostřednictvím televizních obrazovek miliardám diváků a získávat prostředky na vytváření sportovních příležitostí pro mládež.

Na druhé straně dochází k odcizení, včetně veškerých negativních projevů, například násilností ze strany sportovních fanoušků. Také se tím otevírají příležitosti pro korupci, která je pokaždé spojena s oblastí, kde se točí velké peníze. Příklady korupce ve sportu uvádíme v dalším textu studie. Mezi negativní projevy dále patří doping, obchodování se sportovci a zneužívání sportu k politickým účelům.

Přestože je velmi obtížné odhadnout rozsah korupce ve sportu, zdá se, že vzhledem k rozsahu této oblasti je korupci postižena jen velmi malá část sportovních aktivit. Ovšem tato malá část je vysoce viditelná, protože se obvykle týká špičkového profesionálního sportu a je jí věnována pozornost médií.

Můžeme dojít k závěru, že korupce se týká jen oblasti profesionálního sportu a možná jen nejatraktivnějších druhů profesionálního sportu. Přestože tato hypotéza může být pravdivá, nemůžeme přehlížet určité náznaky, které se objevují také v oblasti masového a amatérského sportu.

Závěry

Sport je významným fenoménem dnešní doby, jde o důležitou součást dnešního života. Sport má nicméně do značné míry protichůdný charakter. Na jedné straně je spojen s velkými humanitními myšlenkami, utváří hodnoty a životy miliard lidí. Na druhé straně je s ním spojeno nekalé jednání, doping, korupce a násilí.

Korupce ve sportu by měla vyvolávat pozornost, nikoli pesimismus. Nemluvíme o úpadku sportovních hodnot. Ale čelíme novým výzvám. Tyto výzvy jsou o to náročnější, že se danému problému zatím nevěnuje potřebný dostatek pozornosti.

Možná bychom mohli korupci ve sportu přirovnat k problému sportovního dopingu. Ovšem problematice dopingu se již řadu let věnuje velká pozornost a problémem se

zabývají odborníci, vědci a mezinárodní koordinační orgány. K ničemu podobnému zatím v oblasti korupce ve sportu nedochází.

3. V jakých oblastech sportu může docházet ke korupci?

Z hlediska prevence a eliminace korupce je důležité vědět, v jaké míře a v kterých oblastech se vyskytuje. Kromě toho je také důležité znát vzorce, jež korupční chování obvykle sleduje.

Tento jednoduchý požadavek není snadné uspokojit. Když se jedná o korupci, je vždy obtížné, v jakékoli oblasti života, získat spolehlivé údaje. Především pokud jde o policejní a právní statistiky, které se s úspěchem využívají v řadě jiných oblastí zločinnosti a sociální patologie, ale v tomto případě neposkytují požadované informace. Odhalená nebo nahlášená korupce vždy představuje pouhou špičku ledovce a ne vždy správně ukazuje na oblasti, v nichž je korupce nejrozšířenější.

Bylo by velmi přínosné mít k dispozici podrobnou studii této problematiky. Zajímavý přehled o situaci nám nicméně v případě této krátké zprávy poskytne pouhý průzkum mezinárodních médií a internetu.

Zdá se, že s korupcí se můžeme setkat téměř v každé představitelné oblasti sportu.

K hlavním oblastem patří ovlivňování výsledků zápasů, zpronevěra nebo zneužívání fondů určených na sportovní účely, korupce v souvislosti s pořádáním sportovních událostí, korupce při falšování sportovních výsledků, korupce při přestupech hráčů a korupce při volbách do orgánů sportovních institucí. Také můžeme zmínit případy, kdy byli vysocí představitelé z oblasti sportu usvědčeni z korupce v rámci aktivit, které nesouvisely se sportem, což sice nepředstavuje korupci ve sportu jako takovou, nicméně i tyto případy ovlivňují sportovní život.

Ponecháváme stranou roli politiky ve světě sportu, která může mít velmi úzký vztah k politické korupci ve sportu. Jde o další velmi zajímavé a kontroverzní téma, jež úzce souvisí s otázkou korupce ve sportu.

Ovlivňování výsledků zápasů

Tento problém je poměrně obvyklý v řadě sportů – týká se fotbalu, tenisu, basketbalu, volejbalu a podobně. K ovlivňování výsledků zápasů může vést řada různých důvodů. Zřejmě nejčastěji se ovlivňování výsledků vyskytuje v souvislosti se sázením, legálním i ilegálním. V těchto případech je ovlivňování výsledků zápasů vázáno na finanční zisk a může se jednat o organizované skupiny či přímo můžeme mluvit o napojení na organizovaný zločin.

K ovlivňování výsledků zápasů může docházet rovněž v přímé vazbě na „sportovní“ život. Výsledky mohou být ovlivňovány z důvodu zajištění lepšího umístění v soutěži. Často dochází k případům ovlivňování ve chvíli, kdy určitému klubu hrozí sestup do nižší ligy. Přestože viditelným účelem je zde čistě „sportovní zájem“, za podobnými případy nakonec obvykle opět můžeme najít finanční motivaci – udržení se ve vyšší lize může pro klub i jeho vlastníky znamenat vyšší příjmy (prodej televizních práv, vyšší hodnota hráčů). V každém případě mají důsledky pro sport jako takový stejně devastující charakter.

Příklad: ovlivňování výsledků zápasů v německé fotbalové lize

Rozhodčí německé fotbalové ligy Robert Hoyzer se přiznal k ovlivňování výsledků zápasů v letech 2003 a 2004. Pěťadvacetiletý Hoyzer údajně obdržel 50 000 EUR a plazmovou televizi za ovlivnění výsledků čtyř zápasů (sporné penalty, vyloučení hráče, který si stěžoval).

Berlínský zemský soud shledal Hoyzera vinným z podvodu a odsoudil jej na 29 měsíců do vězení (listopad 2005).

Hoyzer jednal na popud tří chorvatských bratří, kteří mu platili za manipulování zápasů. Rovněž hlavní „mozek“ celého projektu, Ante Sapina, byl usvědčen z podvodu a odsouzen k 35 měsícům ve vězení za manipulaci nebo pokusy o zmanipulování zápasů. Do vězení nastoupil v květnu 2007. Jeho bratři Milan a Filip byli odsouzeni k podmíněným trestům. Celé podvodné schéma jim vydělalo nejméně 2 milióny EUR. Všichni tři bratři posléze souhlasili s náhradou škody státem kontrolované berlínské loterii.

Poté, co Robert Hoyzer začal spolupracovat s příslušnými orgány, oznámila berlínská prokuratura, že pro možné podvody vyšetřuje 25 osob, včetně čtyř rozhodčích a 14 hráčů.

Federální odvolací soud v roce 2006 zamítl odvolání státního zástupce, který překvapivě tvrdil, že ovlivňování výsledků zápasů nemůže být stíháno jako podvod. Podle státního zástupce Hoyzerovo jednání jednoznačně neporušilo žádný zákon. Státní zástupce se přitom odvolával na soudní rozhodnutí z roku 1961 v případě dostihového sázení, kde soud rozhodl, že nešlo o podvod v právním slova smyslu. Ovšem v podobném případě, k němuž došlo v roce 1979, soud rozhodl, že se o podvod jedná.

Hoyzer byl žalován také Německým fotbalovým svazem (DFB), který požadoval náhradu za škody způsobené celému německému fotbalu, a to ve výši 1,8 mil. EUR. V mimosoudním vyrovnání Hoyzer přistoupil na to, že bude po dobu 15 let fotbalovému svazu měsíčně splácet 700 EUR jako kompenzaci za škody způsobené ovlivňováním zápasů. Fotbalový svaz musel vyplatit odškodné klubu vyřazenému z domácí soutěže v jednom z 23 zápasů, které Hoyzer zmanipuloval.

Hoyzer byl propuštěn na svobodu v červenci letošního roku po odpykání poloviny trestu.

Příklad: tenis

Jde o sérii případů týkajících se sázek na výsledky tenisových zápasů. V srpnu anulovala sázkařská společnost Betfair sázky ve výši 7 mil. USD na prohru světové čtyřky Nikolaje Davyďenka v zápase s Martinem Vassallo Arguellem, který v té době stál na žebříčku o 80 příček níže. Podle kanceláře Betfair přibývaly sázky na Davyďenkovu prohru i během zápasu, dokonce poté, co Davyďenko vyhrál první set. Davyďenko odmítl jakékoli pochybení. V daném zápase Davyďenko v třetím setu odstoupil a jako důvod uvedl zranění nohy.

Od zveřejnění informací o Davyďenkově případě uvedli někteří jiní tenisté, že byli osloveni s nabídkami na zmanipulování zápasů. Belgický hráč Gilles Elseneer řekl, že

dostal – a odmítl – nabídku na více než 100 000 USD za prohru v zápase s Italem Potito Staracem v prvním kole wimbledonského turnaje v roce 2005. Za sázky na výsledky zápasů bylo pokutováno nebo suspendováno pět hráčů, všichni italské národnosti.

Na základě těchto událostí byl sestaven nezávislý panel vyšetřující možnou korupci.

Tento nezávislý panel dospěl v květnu 2008 k závěru, že ze 73 zkoumaných zápasů uskutečněných v posledních pěti letech si 45 zaslouží podrobnější přezkoumání s ohledem na podezřelé sázkové vzorce. Mezinárodní tenisová federace společně s ATP, WTA a představiteli čtyř grandslamů zveřejnila výsledky zkoumání panelu v podobě 66stránkové zprávy, kde se uvádělo, že **„profesionální tenis není institucionálně či systematicky korumpován, nicméně potenciálně se nachází na rozcestí.“**

„Neodhalili jsme důkazy o zapojení žádné „mafie“, která by korumpovala poctivost tenisového sportu,“ uvádí zpráva. „Nepochybujeme však o tom, že určité kriminální tendence se mohou vyskytovat a může docházet k pokusům o ovlivňování nebo korumpování některých hráčů či funkcionářů, přičemž se může jednat i o organizované kriminální skupiny.“

„Existuje dostatek důvodů k pochybnostem o morální integritě některých hráčů a určitých lidí mimo tenisovou komunitu, kteří se je pokoušejí zkorumpovat,“ uvádí se v zprávě.

(International Herald Tribune, 20. května 2008)

Příklad: basketbal

Tim Donaghy, bývalý rozhodčí NBA, jehož přiznání k sázkám na výsledky zápasů, které rozhodoval, přimělo basketbalovou ligu změnit řadu pravidel, byl odsouzen na 15 měsíců vězení, což je s ohledem na federální pravidla mírný trest.

Když se Donaghy loni v srpnu přiznal ke spolupráci s bookmakery, z níž jej vinila obžaloba, souhlasil, že vyšetřovatelům pomůže při dalším šetření. Tato vstřícnost (na jejímž základě byli odsouzeni dva Donaghyho spolupachatelé, přičemž ani jeden z nich nebyl v žádném vztahu vůči NBA), vedla soudkyni Carol Amonovou ke zmírnění původně navrhované výše trestu nepodmíněného odnětí svobody (27 až 33 měsíců).

Poté, co loni v červenci proniklo na veřejnost, že jednačtyřicetiletý Donaghy je ve vyšetřovací vazbě, došlo ke zpochybnění poctivosti celé NBA. Komisionář soutěže David Stern podnikl okamžitá opatření, aby prokázal, že finanční spekulace nejsou mezi rozhodčími obvyklé. Stern pověřil bývalého federálního prokurátora Lawrence Pedowitz, aby prošetřil výskyt hazardu mezi funkcionáři. Již na základě prvních výsledků vyšetřování Stern pozměnil řadu pravidel soutěže a vytvořil pozici jakéhosi „kontrolora rozhodčích“.

(International Herald Tribune, „Disgraced NBA referee sentenced to prison“, Michael S. Schmidt, zveřejněno: 30. července 2008)

<http://www.ihf.com/articles/2008/07/30/sports/REF.php>

Vedení mezinárodních sportovních federací

Mezinárodní sportovní federace, se svými často ohromnými finančními prostředky a omezenou externí kontrolou, čelí mimořádně vysokému riziku korupce. Korupce může v těchto případech nabývat různých podob, od prostého zneužívání či zpronevěry prostředků federace přes korupci v souvislosti s prodejem mediálních práv až po zkorumpování jednotlivých funkcionářů. Pro lepší přehlednost se dvěma posledně uvedeným možnostem budeme věnovat zvlášť.

Následující případ Rubena Acosty, bývalého prezidenta Mezinárodní volejbalové federace, představuje velmi dobrý příklad problémů souvisejících s problematikou korupce ve sportu.

Případ: Volejbal

Ruben Acosta odstoupil v květnu 2008 po 24 letech ve funkci prezidenta Mezinárodní volejbalové federace.

Již dříve ustál obvinění ze strany bývalých kolegů, kteří jej vinili z korupce. Obvinění se mimo jiné týkala nesrovnalostí v souvislosti se světovým šampionátem v Argentíně v roce 2002 a rozdílů mezi objemem prostředků, které federace vyplácela MOV, a údaji uváděnými v účetnictví federace.

Švýcarský soud Acostu před dvěma lety zprostil obvinění týkajících se sponzorských smluv a marketingových dohod ohledně televizních přenosů.

Nicméně Acostův postup vůči argentinské federaci, v jejímž čele stál jeden z lidí, kteří Acostu obviňovali, zavedl příčinu k zahájení vyšetřování ze strany Etické komise MOV. Acosta rezignoval na své členství v MOV v roce 2004.

<http://www.iht.com/articles/ap/2008/05/14/sports/EU-SPT-VOL-FIVB-Acosta-Retires.php>

http://playthegame.org/upload/mario_gojman_-_exposing_corruption_in_international_volleyball_-_a_personal_account.pdf

Případ: Taekwondo

V roce 2004 předseda Mezinárodní federace taekwonda Kim Un-yong rezignoval na svou funkci, kterou zastával po tři desetiletí. Byl usvědčen ze zpronevěry prostředků federace.

Jako člen a viceprezident Mezinárodního olympijského výboru (MOV) byl dále podezříván z přijetí úplatku od obchodníka, kterému slíbil zajistit členství v Korejském olympijském výboru. V roce 2005, kdy již bylo jeho členství pozastaveno, doporučil MOV jeho vyloučení. Un-yong na svou funkci rezignoval v květnu téhož roku, tedy předtím, než došlo k hlasování o jeho vyloučení z MOV, nicméně necítil se ničím vinen.

http://english.people.com.cn/200401/10/eng20040110_132289.shtml

http://www.nytimes.com/2005/02/11/sports/othersports/11olympics.html?_r=1&oref=slogin

„Když byl Un-yong odsouzen (...), jeho právník řekl, že jeho jednání a postupy vycházely z praktik jihokorejského diktátorského režimu v období 70. a 80. let a bylo tedy nespravedlivé posuzovat je z hlediska současných hodnot.“ (květen 2005)

<http://www.dawn.com/2005/05/21/spt9.htm>

Korupce v souvislosti s televizními právy a marketingem

Vysílací práva a další marketingové aktivity představují jeden z největších zdrojů příjmů ve sportovní oblasti, především pokud se jedná o špičkový mezinárodní sport.

Příklad: společnost ISL

V březnu letošního roku předložil švýcarský soud důkazy o tom, že dnes již neexistující společnost International Sport and Leisure (ISL) vyplatila představitelům různých sportovních federací v období 1989 – 2001 za získání výhodných vysílacích práv 87,5 mil. EUR. Přesto bylo po zveřejnění soudního rozhodnutí minulý týden šest bývalých funkcionářů ISL zapojených do případu zproštěno většiny obvinění, která proti nim byla vznesena.

Případ, který byl označován jako jeden z největších korupčních skandálů ve sportu, skončil vynesením pouhých tří nevýrazných odsuzujících rozsudků. Jean-Marie Weber, označený v soudních spisech jako člověk stojící v pozadí machinací ISL, byl usvědčen ze zpronevěry 90 000 švýcarských franků, které převedl na svůj osobní účet. Dva další představitelé společnosti ISL, Hans-Juerg Schmid a Hans-Peter Weber, byli usvědčeni ze zajištění falešných dokumentů sloužících k založení fingovaných společností s cílem odčerpávání finančních prostředků z mateřské společnosti.

Základní problém u ostatních obvinění spočíval v otázce, zda příslušné platby představovaly či nepředstavovaly úplatky. Není pochyb o tom, že platby probíhaly, ale byly označovány za nezbytné provize.

„Byl to způsob, jak se věci zajišťovaly. Kdybychom nezaplatili, museli bychom naši společnost zavřít,“ řekl soudu jeden z představitelů ISL, Christoph Malms.

Peníze se posílaly na tajné účty v Lichtenštejnsku a v Karibiku, kde se vybíraly v hotovosti, a následně byly kufry plné hotovosti doručovány funkcionářům sportovních organizací.

Platby funkcionářům za zajištění televizních a marketingových práv by většina lidí označila za úplatky (obzvláště v případě, kdy se takové platby neobjevovaly v žádných účetních výkazech), ovšem ve Švýcarsku v 90. letech uplácení tohoto typu nebylo považováno za trestný čin. To už se dnes změnilo.

Podle agentury Associated Press došel soud k závěru, že neexistují žádné důkazy o tom, že by v případě těchto plateb šlo o úplatky, ale že zjevně byly realizovány v souvislosti s prodejem marketingových a televizních práv k významným sportovním událostem. Obžalovaní byli zproštěni většiny obvinění a soud jim přiznal náhradu škody.

(Autorka zprávy: Kirsten Sparre, 9. července 2008, webová stránka Playthegame)

http://www.playthegame.org/News/Up_To_Date/Only_minor_concictions_in_corruption_case_against_ISL_executives_090701.aspx

Zajištění lepších výsledků v soutěži

Příklad: krasobruslení

K obrovskému skandálu kolem rozhodčích došlo při krasobruslařské soutěži dvojic v rámci Zimních olympijských her v roce 2002. Kanadská dvojice zajela bezchybný program a diváci i komentátoři očekávali její vítězství, vzhledem k tomu, že ruská dvojice se dopustila menší chyby. K velkému všeobecnému překvapení připadlo Kanadánům druhé místo, když jejich jízdu vyhodnotili jako nejlepší jen čtyři rozhodčí z pěti, zatímco ruská dvojice dostala nejlepší hodnocení od všech rozhodčích.

Francouzská rozhodčí Le Gougne se krátce poté přiznala, že byla donucena hlasovat pro ruskou dvojici výměnou za podporu francouzského páru ze strany ruského rozhodčího později při soutěži tanečních párů.

V důsledku odhalení této manipulace dostala kanadská dvojice zlatou medaili místo stříbrné a francouzská rozhodčí a ředitel francouzské krasobruslařské federace dostali zákaz činnosti na tři roky. Později se do svých funkcí vrátili.

Skandál měl revoluční dopad na systém hodnocení krasobruslařských soutěží. Hlasování se stalo anonymním a později byl zaveden nový bodovací systém znemožňující jakékoli ovlivňování rozhodčích.

Pojem „francouzský rozhodčí“ se stal synonymem pro podvodné a korupční jednání i mimo krasobruslařský kontext. (http://en.wikipedia.org/wiki/French_judge).

Korupce v souvislosti s výběrem pořadatele olympijských her

Příklad: Olympijské hry v Salt Lake City

Řada členů MOV přijala úplatky od představitelů města Salt Lake City, kteří se tak snažili zajistit si hlasy při rozhodování o pořadateli Zimních olympijských her. Město se již dříve neúspěšně snažilo uspět se svou kandidaturou.

Členům MOV byly poskytnuty různé dary, stipendia, byly pro ně zajištěny lyžařské zájezdy, opravy automobilů a podobně.

V roce 1995 bylo město skutečně vybráno jako pořadatel Zimních olympijských her 2002. Skandál vypukl v roce 1998, kdy na úplatky upozornil jeden z členů MOV.

„Přestože nedošlo k žádným právně kvalifikovatelným trestným činům, převládl pocit, že přijetí darů bylo z morálního hlediska pochybným jednáním.“ (Wikipedia). Až v důsledku této aféry byla přijata přísnější pravidla ohledně toho, co lze přijímat od

kandidujících měst. Někteří členové MOV rezignovali, několik dalších bylo vyloučeno či jinak sankcionováno.

Obchodování s hráči

Problematika obchodování s hráči byla předmětem důkladného vyšetřování v Anglii v roce 2006 poté, co se objevila určitá obvinění a výzvy, aby britský fotbal očistil své postupy. Vyšetřování vedl bývalý komisař Metropolitní policie lord Stevens a jeho firma Quest. Prošetřovali 362 případů přestupů hráčů.

Závěrečná zpráva z června 2007 možná přinesla víc otázek než odpovědí, ale přinejmenším upozornila na nejpodezřelější subjekty. Lord Stevens a jeho vyšetřovací tým uvedli jména pěti klubů, tří manažerů a 15 agentů.

Nepodařilo se získat žádný přesvědčivý důkaz o tom, že by některý manažer klubu nebo někdo z vedoucích funkcionářů bral úplatky.

„Nicméně poprvé jsme tady měli, černé na bílém, vyjádření vysoce postaveného veřejného činitele s nezpochybnitelnou autoritou a pověstí, které nám říkalo, že někteří jedinci v rámci Premier League, nejbohatší a nejúspěšnější soutěže na světě, byli zapojeni do podezřelých machinací v souvislosti s přestupy hráčů.“

(„Stevens puts spotlight on the agents“, David Bond, Telegraph.co.uk, 16. června 2007)

Korupce v souvislosti s volbami do sportovních federací

Příklad: FIFA

„Sepp Blatter si zajistil potřebné hlasy s pomocí příspěvků ve výši 50 000 USD vyplácených každoročně dobrovolným funkcionářům Výkonného výboru; dále jsou zhruba 300 členům výboru propláceny veškeré cestovní výdaje a diety ve výši 500 USD na den. Nemluvě o příslibu rozvojové pomoci zemím třetího světa s malou mírou kontroly nad tím, že částky v hodnotě miliónů dolarů budou využity ke správným účelům.“

http://playthegame.org/Home/Knowledge%20Bank/Articles/Abuse_of_power_dirtier_than_the_worst_tackle.aspx

Jde o dobrý příklad jednání, které se pohybuje v šedé zóně mezi jasnou korupcí, odpovídající definici a podléhající postihům podle trestního práva určitých zemí, a běžným jednáním, které umožňuje autonomní správa určité organizace. Výše citované chování, pokud k němu skutečně došlo, může být jednoznačně ospravedlněno, nebo může představovat korupční situaci. Podle výše uvedené definice korupce podle Transparency International by mělo jít o zneužití pravomoci k zajištění osobního prospěchu. Ve zmíněném případě záleží víceméně na subjektivním posouzení, zda se jedná o zneužití pravomoci (peníze vyplácené členům Výkonného výboru mohou být zasloužené) a zda dochází k zajištění osobního prospěchu (udržení funkce prezidenta, s níž je spojen vysoký příjem). Kdybychom použili definici

korupce podle úmluv Rady Evropy, mělo by se jednat o „narušení řádného plnění jakékoli povinnosti nebo jednání“, což se obtížně dokazuje.

Obdobně se velmi obtížně hledají důkazy nebo vhodné příklady korupce v souvislosti s volbami do orgánů sportovních federací. V těchto případech se více než kdekoli jinde jedná o soukromou sféru života sportovních organizací a jde o oblast jejich autonomie a samosprávy. Jakékoli zásahy ze strany státu by byly velmi problematické. Rovněž i případní nespokojení členové příslušných sportovních organizací by pravděpodobně raději dali přednost řešení svých výhrad v rámci „rodiny“, než aby například podali občanskoprávní žalobu.

Na druhé straně se šíří řada zpráv o korupci v souvislosti s volbami do sportovních federací a tento problém nelze ignorovat. V každém případě se jedná o oblast s vysokým rizikem výskytu korupce. Z tohoto důvodu se zdá rozumné zařadit ji na seznam oblastí, v nichž se ve sportu může korupce vyskytovat.

Závěry

Tento přehled korupčních případů nebo možných korupčních případů ukazuje, že korupce se může vyskytovat a také se vyskytuje ve všech oblastech profesionálního sportu.

Na základě tohoto průzkumu nemůžeme dojít k závěru, v jaké míře je korupcí prostoupen sport jako takový. Můžeme nicméně dojít k závěru, že korupce nebo podezření na korupci se objevují v řadě různých oblastí sportovního života, takže se nejedná jen o problém týkající se určité konkrétní oblasti sportu, například sázení na sportovní výsledky. Nevíme, do jaké míry je sport korpumpován, ale víme, že se ve sportu objevuje zvýšené riziko korupce, neboli – jinými slovy – sport poskytuje řadu korupčních příležitostí. Proto nelze problematiku korupce ve sportu přehlížet.

4. Problematika sázení

Joe Drape v článku pro *International Herald Tribune* zveřejněném 25. května 2008 popisoval problém sázení na sportovní výsledky na příkladu britské sázkové společnosti Betfair. Článek se zaměřoval na hrozby i příležitosti související s nedávným vývojem v oblasti on-line sázení a obsahoval i určitá doporučení týkající se možných řešení. V následujícím textu vycházíme z informací uvedených v citovaném článku.

Rozsah problému

Vzhledem k odhadovanému objemu internetových sázek, který v roce 2008 převyšuje 20 mld. USD, je pokušení ovlivňovat výsledky sportovních utkání vyšší než kdykoli dříve. Podle výzkumné agentury Christiansen Capital Advisors z Maine vzrostl objem sázek přes internet z 6 mld. USD v roce 2003 na současných více než 20 mld. USD. Příjmy sázkové společnosti Betfair vzrostly z 64 mil. USD v roce 2003 na dnešních 372 mil. USD. V loňském roce vykázala společnost, která si účtuje 2 až 5procentní provizi z výhry, zisk ve výši 64 mil. USD (údaj z výroční zprávy). Zakladatelé společnosti chtěli uplatňovat základní principy investičního

bankovníctví v oblasti sportu. V současné době Betfair vyřizuje 15 miliónů transakcí denně, což je více než součet veškerých transakcí na všech evropských burzách.

Sportovní sázení je v Británii legální. Licenci vlastní 8000 sázkových kanceláří, které podléhají regulaci ze strany státu, a totéž platí pro internetové sázkové kanceláře sídlící ve Velké Británii. Na druhé straně v řadě jiných zemí není internetové sázení legální, například ve Spojených státech, Číně, Japonsku, Hongkongu nebo v Indii.

Spousta skandálů spojených se sázením na sportovní výsledky, ať šlo o kriket, fotbal nebo v nedávné době tenis, vyvolává znepokojivé otázky: Jsou zápasy, které sledujeme, zmanipulované? Představuje rozvoj internetového sázení jediný zdroj ovlivňování výsledků zápasů?

Odhalování nesrovnalostí

Zatímco rozvoj on-line sázení vede k ohromnému nárůstu rizika ovlivňování výsledků zápasů, jde zároveň o možný nástroj, jak tato rizika odhalit.

Společnost Betfair v posledních několika letech upozornila celou řadu sportovních odvětví na podezřelou sázkovou aktivitu, což vedlo k zahájení vyšetřování v dostihovém sportu, ve fotbale a v tenise.

Bez upozornění ze strany společnosti Betfair, která revolučním způsobem změnila systém on-line sázení spuštěním své webové stránky v červnu roku 2000, by nikdo neměl podezření, že k manipulování výsledků zápasů dochází. Ze svých kanceláří nad Temží Betfair v podstatě funguje jako dozorový orgán nad sportem. V kancelářích firmy běží počítače 24 hodin denně a televize přenáší utkání v kulečnicku, basketbale, fotbale či koňské dostihy, což je jen několik málo sportů, na které Betfair přijímá 4000 různých sázek týdně. Jde o zvláštní on-line svět, kde se sází v reálném čase, obvykle až poté, co utkání začne.

Během tenisového utkání mezi Davyďenkem a Arguellem (viz výše) společnost Betfair upozornila tenisovou asociaci ATP, že bezpečnostní systém odhalil neobvyklý vzorec sázení. Po ukončení zápasu společnost Betfair anulovala celý objem sázek (7 mil. USD), což se stalo v její historii poprvé, a veškeré údaje poskytla asociaci ATP, která zahájila vyšetřování.

Lze říci, že společnost Betfair do sázení vnesla transparentnost. Má uzavřené smlouvy s řídicími orgány 32 sportovních odvětví a snaží se uzavřít další, přičemž se zavazuje k tomu, že v reálném čase upozorní příslušný orgán na jakoukoli podezřelou sázkovou aktivitu. Výkonný ředitel společnosti, Mark Davies, říká: „U každé jednotlivé sázky vám můžeme říct, kdy byla podána, kdo ji podal, odkud přišly peníze a kam odcházejí,“ a dodává: „Jde o kompletní zmapování finančních pohybů a rádi se o své údaje podělíme s příslušnými sportovními orgány.“

„Pokud využíváte tohoto způsobu sázení, vystavujete se riziku, že se stanete obětí zneužívání interních informací,“ říká David Forrest, profesor ekonomie na univerzitě v anglickém Salfordu. „Internetové sázení sice nabízí transparentnost, ale zároveň přináší velké pokušení. Je zde mnohem víc možností jak podvádět, jsou zde nové formy sázek a mnohem víc peněz než kdykoli předtím. To představuje větší motivaci pro sportovce i funkcionáře, aby zmanipulovali průběh utkání nebo ovlivnili výsledky.“

Volání po vzniku nového protikorupčního orgánu pro oblast sportu

Řada lidí z oblasti profesionálního tenisu volá po vytvoření mezinárodního orgánu zaměřeného na korupci ve sportu, tedy po jakési obdobě Světové protidopingové agentury. Tuto myšlenku podpořila většina hlavních sportovních odvětví v Evropě.

„Zneužívání interních informací představuje větší problém ve sportu než v oblasti finančních trhů,“ říká Justin Wolfers, profesor vyučující podnikání a veřejnou politiku na Wharton School v rámci pensylvánské univerzity, který se věnuje problematice hazardu. „V oblasti financí máme Komisi pro cenné papíry. Proč nemít něco podobného v oblasti sportovních sázek, kde se točí miliardy dolarů?“

Davies říká, že řada sportovních odvětví nabídku společnosti Betfair odmítla. Odmítl ji také Mezinárodní olympijský výbor. „Zástupci jednoho sportovního odvětví mi řekli, že nechtějí podepsat smlouvu, protože nechtějí znát míru korupce, jaká zde existuje,“ říká Davies. „Jenže korupce tady je a my jenom vytahujeme na povrch něco, co tady vždycky bylo.“

Jiní ovšem tvrdí, že tzv. in-running betting, tj. sázení na výsledek již probíhajícího utkání, které Betfair umožňuje, sice nemusí nezbytně ovlivňovat konečný výsledek, ale vytváří ohromný prostor k manipulacím.

Například tento měsíc obvinila Britská asociace dostihového sportu devět lidí, mezi nimiž byl i přední dostihový trenér Paul Blockley a žokej Dean McKeown, z korupce, přičemž uvedla, že tito lidé využili interních informací o tom, že jejich koně nepoběží dobře. Sázející vsadili na prohru, což systém Betfair umožňuje.

„Korupce v oblasti sázek existovala i předtím, než se objevila společnost Betfair,“ řekl Paul Scotney, ředitel oddělení integrity a licencí Britské asociace dostihového sportu, která s pomocí údajů poskytnutých společností Betfair udělila disciplinární tresty více než desítky žokejů a rovněž trenérům a majitelům koní. „Jenže Betfair nabízí nové způsoby podvádění, a ve větším množství.“

Z pohledu ekonoma Forresta, který je spoluautorem nedávné studie „Rizika, která pro integritu sportu představuje korupce v souvislosti se sázkami“, představují větší problém sporty typu tenisu, kde může hráč záměrně prohrát první set v zápase s podřadným soupeřem, aby se zvýšil poměr sázek, a poté zápas vyhrát.

„Z hlediska sportovců nebo funkcionářů existuje větší pokušení zapojit se do takového typu manipulace,“ říká Forrest. „Mají věci pod kontrolou a nemusí prohrát celý zápas.“

Wolfers prohlásil, že v americkém sportu je spousta dalších důvodů k obavám, protože tam sázkové aktivity probíhají ilegálně a bez jakékoli regulace.

„Je tady mnohem větší potenciál ke korupci,“ říká Wolfers. „Podvodníci mají větší šanci, že jim ledacos projde, dokud nezahrneme sázení do právoplatné ekonomiky.“

„British Web site puts focus on sports betting,“ Joe Drape, 25. května 2008

<http://www.iht.com/articles/2008/05/25/business/betfair26.php>

Profesorka Christiane Eisenbergová, která se věnuje sociální a kulturní historii na Humboldtově univerzitě v Berlíně, říká, že globalizace hazardu zkomplikovala vládám možnost dohlížet na sportovní aktivity. „Přestože německé státní orgány dokázaly prosadit nová opatření v oblasti sázek (pozn.: v reakci na Heyzerův případ), pro jakýkoli orgán je

obtížné zabránit lidem, aby se zapojili do internetového sázení, které představuje globální obchodní aktivitu," říká Eisenbergová.

TIME (<http://www.time.com/magazine/article/0,9171,901050214-1025089,00.html>)

Rovněž zpráva „Rizika, která pro integritu sportu představuje korupce v souvislosti se sázkami“, kterou vypracovalo Centrum pro studium hazardu v rámci univerzity v Salfordu pro Central Council for Physical Recreation, nepovažuje regulaci za vhodný přístup k řešení problémů, které pro sport představuje sázení. Namísto toho zpráva doporučuje, aby ústřední sportovní orgány přijaly řadu možných opatření, počínaje odpovídajícím vzděláváním hráčů, rozhodčích i funkcionářů v oblasti rizik spojených se sázkami až po zvýšení odměn a důkladnější prověřování rozhodčích:

„Vzhledem k tomu, že problém ovlivňování výsledků nelze odstranit prostřednictvím regulace sázkařského trhu v jedné jurisdikci, největší úsilí bránit se proti tomuto problému musí nutně vyvinout sport sám. Podobně jako je tomu u dopingu, některá sportovní odvětví budou vyžadovat v tomto směru větší investice než jiná, protože mohou být ke korupci spojenou se sázením náchylnější. Největší výzvy stojí před fotbalem a tenisem, protože v jejich případech se nabízí spousta lukrativních příležitostí k ovlivňování výsledků v celé řadě soutěží. Rovněž kriket může čelit potenciálně závažnému problému s korupcí, ale v tomto případě se riziko týká pravděpodobně jen mezinárodních utkání, protože v ostatních případech jsou objemy sázek poměrně nízké.

Některé sporty již zavedly vzdělávací programy podobné programům, jejichž cílem je předcházet dopingu. Bylo by vhodné, aby všechna sportovní odvětví přijala opatření, která zajistí, že hráči budou obeznámeni s pravidly, která jim brání v zapojení do sázkových aktivit, s následky v případě jejich spolupráce se sázkařskými projekty a s vysokým rizikem vydírání, jemuž se vystavuje každý, kdo by se jen jednou pokusil zmanipulovat výsledek.

Vzhledem k tomu, že je obtížné z hlediska sázkových vzorců rozlišovat mezi ovlivňováním výsledků a zneužíváním interních informací, měla by sportovní odvětví přijmout pravidla, která sportovcům a jim blízkým osobám budou bránit jakkoli těžit z privilegovaných informací. To bude vyžadovat zákaz sázek na výsledky ve vlastním sportovním odvětví, který by se vztahoval na hráče, trenéry a funkcionáře, a měl by zakazovat i sázení na vlastní výkony. Rovněž to bude vyžadovat omezení týkající se předávání informací, ovšem v této oblasti bude třeba formulovat pravidla velmi opatrně. Pokud by sportovní odvětví chtěla umožnit hráčům, trenérům a funkcionářům sázet na výsledky v jiných sportovních odvětvích, měl by mít každý sázející povinnost registrovat veškeré sázky, které podává.

K usvědčení hráče ze záměrného podání slabého výkonu, aby si tak zajistil prospěch ze sázek, je vyžadována vysoká důkazní síla. Je zapotřebí důkazů popisujících jak dění na sázkovém trhu, tak vývoj hry na kurtu či hřišti. To je samozřejmě důvodem, proč je přínosné sdílet informace mezi sázkovými kancelářemi a příslušnými orgány z oblasti sportu. Nicméně ani tak není vždy možné prokázat souvislost mezi neobvyklými vzorci sázek a podřadným výkonem hráče. V rámci snahy maximálně omezit tendence k ovlivňování výsledků ve sportu je tak možná zapotřebí, aby sportovní odvětví zavedla a prosazovala postihy za „nedostatek snahy“ (angl. „not trying“), podobně jako je tomu u koňských dostihů. Sportovní odvětví by rovněž měla patřičně upravit strukturu cen a odměn v turnajích tak, aby sportovce motivovala k maximálnímu výkonu ve všech utkáních v různých kolech soutěže.

U některých sportů spočívá největší riziko ovlivňování ze strany kriminálních skupin v tom, že podplatí rozhodčího. K minimalizaci tohoto rizika je nutné zajistit rozhodčím vysoké odměny. Jednak to jednotlivce přiměje k pečlivějšímu zvažování, co riskují v případě, že budou přistiženi při ovlivňování zápasu, a jednak to zamezí situacím, kdy nízké odměny, zejména ve srovnání s hráči, vedou k pocitům zášti a k větší ochotě „potrestat“ celý systém.

Americká NBA i německá Bundesliga reagovaly na problémy s korupcí mezi rozhodčími přijetím konkrétních opatření, která mají omezit náchylnost rozhodčích k braní úplatků a omezit jejich zranitelnost v případě vyhrožování. Například přidělení rozhodčích k zápasům je známo až těsně před každým kolem soutěže. To komplikuje situaci subjektům, které by chtěly oslovit rozhodčí s nabídkami. Tam, kde kriminální organizace platí rozhodčímu pravidelný poplatek, tento systém zkracuje dobu na uzavření příslušných sázek, čímž se zvyšuje pravděpodobnost, že dojde k odhalení pokusu o zmanipulování výsledků. Tento inovativní přístup by měl být zvážen ve všech sportovních odvětvích, kde mají funkcionáři významnou možnost ovlivnit výsledky.

Na oplátku za zvýšení odměn by rozhodčí měli souhlasit s podrobením se přísnější kontrole. Spolehlivým protikorupčním opatřením by bylo například podrobování se namátkovým finančním kontrolám, které by zjišťovaly, zda se neobjevil nějaký příjem, který nelze vysvětlit legitimním způsobem. Rovněž by se měla pravidelně prověřovat správnost rozhodování při hře, například jako je tomu v německé fotbalové lize, kde expertní panel posuzuje filmové záznamy gólů a penalt. Vzhledem k tomu, že je těžké odhalit příčinu, která vedla k chybnému rozhodnutí, může být důsledkem takového prověřování degradace všech chybujících rozhodčích, i když většina z nich nemusí chybovat záměrně.

Uvedli jsme některá doporučená opatření, která by sportovní odvětví mohla zavést. Nakolik je jejich zavedení vhodné a žádoucí, bude záležet nejen na míře rizika, ale také na povaze příslušného sportu.

Jedna věc je jistá: rostoucí objem sázek na sportovní výsledky představuje stále větší riziko pro poctivost sportu a příslušné orgány musí přistoupit k formálním opatřením při řešení tohoto problému, stejně jako k tomu došlo u jiné formy podvádění, tj. v případě dopingu. Jejich schopnost úspěšně kontrolovat a monitorovat dodržování pravidel bude pochopitelně větší, když budou mít zajištěnou spolupráci a poskytování údajů ze strany sázkových kanceláří.“

<http://www.ccpr.org.uk/NR/rdonlyres/747DBB3A-D7EB-4693-B061-DC685F6686D2/0/CCPRREPORT1408.pdf>

Konečně jsou zde doporučení ze strany britského Výboru pro oblast hazardu (Gambling commission), který ve své studii „Integrita v oblasti sázek na sportovní výsledky“ zveřejněné v květnu 2007 navrhl vhodná opatření na zvýšení poctivosti v této oblasti. Výbor připravil desetibodový plán založený na intenzivní spolupráci mezi jednotlivými orgány v rámci sportovního světa navzájem, na jejich spolupráci s Výborem a dalšími příslušnými orgány, například daňovými úřady, a dále na spolupráci se sázkovými kancelářemi.

<http://www.gamblingcommission.gov.uk/UploadDocs/publications/Document/Integrity%20i n%20Sports%20Betting2205.pdf>

Závěry

Regulování sázkového podnikání ze strany státu představuje bezprostřední možné opatření. Nicméně vzhledem k tomu, že sázení začíná nabírat stále globálnější charakter a provozuje se on-line, zavedení regulace v jedné zemi nebude mít valný dopad na chování sázkařů jako celek. Zásadní iniciativa by měla vzejít ze strany příslušných orgánů sportovních odvětví. Přijetí potřebných opatření z jejich strany může výrazně omezit rizika korupce ve vztahu k sázení a ovlivňování výsledků sportovních utkání.

Mezi potřebná opatření patří zákaz sázet na výsledky vlastních zápasů, organizační opatření znesnadňující přístup organizovaných sázkařských skupin ke sportovcům a funkcionářům, zahrnutí principů transparentnosti a požadavku na prošetřování podezřelých sázkových vzorců do pravidel sportovních federací, nastavení přiměřených postihů za ovlivňování výsledků zápasů a zneužívání interních informací apod.

Je velmi pozitivní, že řada vysoce rizikových sportů, například koňské dostihy, kriket, tenis nebo fotbal, taková opatření zavádějí.

5. Proč není sport vůči korupci imunní?

5.1. Přitažlivost pro organizovaný zločin

Velké peníze přitahují podvody, korupční jednání a organizovaný zločin. Velké peníze navíc vždy přitahují pozornost organizovaných kriminálních skupin.

Na 12. protikorupční konferenci konané v listopadu 2006 představil Henri Roemer, zástupce UEFA, v rámci workshopu „Sport jako obchod a problematika korupce“, některé závěry ze zprávy, kterou předložil asociaci UEFA a která by měla odstartovat zavedení některých změn v průběhu následujících měsíců:

„Neexistují žádné „sportovní mafie“, ale mafie do sportu investují. Vzhledem k obrovskému potenciálu finančních zisků a všeobecně spíše nízké míře profesionality v řízení klubů fotbal přitahuje kriminální aktivity typu obchodování s mladými hráči, praní špinavých peněz, nelegálního sázení apod. Rizika pro pachatele těchto činů jsou minimální a kontrolní systémy jsou slabé. Hráči jsou obvykle mladí a snadno ovlivnitelní a uplacením jednoho klíčového hráče je možné zajistit si výsledek a tím i příjmy ze sázek. Zákony a systémy jednotlivých zemí často nemají velkou šanci na jakýkoli účinný postup s ohledem na mezinárodní dimenzi ilegálních aktivit ve sportu. Navíc zde existuje právní vakuum: dokonce i sama Evropská unie má jen poloviční počet členů ve srovnání s asociací UEFA. Jelikož se v případě zločinů, jakými jsou obchodování s hráči, praní špinavých peněz a korupce, neprolévá krev, ze strany společnosti jsou spíše akceptovány. Můžeme rovněž pozorovat, že podobné problémy začínají ovlivňovat už i amatérský sport. Ovšem jedná se zde o obrovská rizika a již dnes se projevuje ztráta zájmu fanoušků, o níž svědčí například prázdné italské stadiony.“

http://www.12iacc.org/archivos/WS_5.4_LONG_REPORT.PDF

Mělo by se uznat, že sport je pro organizovaný zločin atraktivní oblastí. Definici pojmu „organizovaný zločin“ lze nalézt v Úmluvě OSN proti nadnárodnímu organizovanému zločinu. Řada výše popsaných případů může spadat pod tuto definici.

Podrobněji se definici organizovaného zločinu podle Úmluvy OSN proti nadnárodnímu organizovanému zločinu a vztahu mezi organizovaným zločinem a korupcí věnuje Příloha III.

5.2. Korupci ve sportu je obtížné postihovat

Korupce ve sportu může být vnímána jako oblast, s níž je spojena relativně nízká míra rizika. Řada podezření nebo obvinění nevedla k žádným následkům a sportovní funkcionáři byli v mnoha případech u soudu zproštěni jakékoli viny. Může to znamenat, že v takových případech se o korupci nejednalo, nebo – jak tvrdí řada protikorupčních aktivistů – že postihování korupce v oblasti sportu naráží na závažné překážky.

Jedna z takových překážek může souviset s argumentací, že sport je čistě soukromá volnočasová záležitost a proto jej nelze postihovat podle trestního práva, které vyžaduje, aby se jednalo o porušení povinností při obstarávání věcí VEŘEJNÉHO ZÁJMU (viz Příloha III - Úmluva OSN proti nadnárodnímu organizovanému zločinu).

Navzdory obecnému pocitu, že sport těžko může být čistě soukromou záležitostí a že veřejný zájem v této oblasti je zjevný, z čistě právního hlediska není situace tak jasná. V tomto ohledu mohou být zajímavé zkušenosti z České republiky, kdy soud posuzoval případy korupce (ovlivňování výsledků zápasů) v českém fotbale.

Podle rozhodnutí českého Nejvyššího soudu se v případě sportu **JEDNÁ o veřejný zájem** a závažné porušení principů fair play (ovlivňování výsledků zápasů) tedy lze posuzovat jako trestný čin.

Příklad: rozhodnutí českého Nejvyššího soudu

Jedná se o příklad trestního stíhání fotbalového rozhodčího za braní úplatků. Podle českého práva lze stíhat trestný čin úplatkářství, a to podle § 162 a trestního zákona, kde je pojem „úplatek“ vymezen jako „neoprávněná výhoda spočívající v přímém majetkovém obohacení nebo jiném zvýhodnění, které se dostává nebo má dostat uplácené osobě nebo s jejím souhlasem jiné osobě, a na kterou není nárok.“

Obhajoba obžalované osoby se zaměřovala na **soukromý charakter sportu a na jeho povahu soukromé zájmové aktivity** a tím i na nepřipustnost extenzivního výkladu pojmu obecný zájem a nepřipustnost státních zásahů. *„Fotbalová utkání jsou pořádána jednotlivými kluby, které za tímto účelem dobrovolně vytvořily sdružení příslušného fotbalového svazu a svěřily tomuto sdružení možnost organizovat utkání na různých úrovních. Kluby se řídí pravidly, která nejsou vnucována či diktována státem, ale jsou vytvářena v rámci sportovní aktivity, přičemž státu nepřísluší do těchto vztahů intervenovat. Fotbalový svaz nepožívá statutu věci obecné a nemůže existovat obecný zájem na tom, jakým způsobem se mají chovat aktéři sportovního utkání.“*

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 11. dubna 2007)

Soudy první instance ani odvolací soudy však tuto argumentaci neuznaly. Došly k závěru, že předmětná aktivita, tj. fotbalový zápas, může být zahrnuta pod pojem obstarávání věci obecného zájmu. Názory soudů se opíraly o roli sportu ve společnosti a zdůrazňovaly ekonomickou stránku sportu, ale také jeho kulturní a výchovnou roli. Nejvyšší soud dospěl k závěru, že fotbalová utkání jsou „*důležitým ekonomickým fenoménem, který je důležitým ekonomickým „zdrojem“ mnoha subjektů, ať již marketingových, mediálních nebo reklamních společností či sázkových kanceláří atd., které jsou svými příjmy významně navázány na obecné působení fotbalových soutěží a na jejich výsledky.*“ (Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 11. dubna 2007)

Pokud jde o výchovnou roli fotbalu, Nejvyšší soud uvedl, že „*fotbal působí na vytváření veřejného mínění a formování morálních základů zejména u mladé generace... Je proto v zájmu... celé společnosti, aby právě ty osoby, jejichž povinností je dbát na správný a korektní průběh utkání, byly morálně na výši a zaručovaly regulérní průběh této hry. Právě masové působení fotbalu jakožto sportu, u něhož je dán obecný předpoklad fair play, by mělo vést k pozitivní motivaci zejména mladé generace, a jeho prostřednictvím k spoluutváření základních morálních pravidel pro rovné a čestné vztahy.*“

Je zajímavé a důležité slyšet tak silné vyjádření potvrzující morální hodnoty sportu nejen ze strany sportovních přívrženců a aktivních sportovců, ale rovněž ze strany jednoho z nejvyšších orgánů spravedlnosti v zemi. Zdůraznění masové povahy sportu a jeho dopadu na morální výchovu mladé generace představuje klíčový bod zvratu v pohledu na sport – namísto soukromého charakteru nabývá sport charakteru obecného zájmu.

Český Nejvyšší soud při posuzování jiného případu uvedl: „*smyslem existence sportu, v tomto případě fotbalu, je to, že se jedná o zábavu, hru ve stylu „fair play“, tedy o jeho poctivé provozování... Jestliže je totiž otázka dodržování sportovních pravidel „fair play“ nepochybně především otázkou etickou, neznamená to samo o sobě současné vyloučení ingerence státu (včetně trestněprávní regulace) do této oblasti. ...Otázku dodržování pravidel „fair play“ stát nekontroluje vždy v plném rozsahu, ale je povinen reagovat, a to i v rovině trestněprávní, především v případech, kdy se jedná o čin nebezpečný pro společnost, jehož znaky jsou uvedeny v trestním zákoně.*“

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 17. října 2007, T do 510/2007)

Lze tedy dovodit, že na základě tohoto rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky by se do budoucna mělo pohlížet na jednání fotbalových funkcionářů, rozhodčích, delegátů, hráčů a dalších osob jako na činnost, jejíž správný a korektní výkon je věcí obecného zájmu. To zakládá možnost postihovat úplatkářství, v aktivní či pasivní podobě, podle trestního práva.

5.3. Možné korupční zázemí v amatérském sportu

Dalo by se předpokládat, že korupce ve sportu se projevuje výhradně ve sféře špičkového profesionálního sportu. Takový předpoklad by potvrzovaly příklady uvedené v bodě 3. Ovšem existují určité náznaky, že v povaze základní úrovně amatérského sportu jsou obsaženy jisté prvky, které vytvářejí předpoklady a příležitosti pro „velkou“ korupci ve

špičkovém sportu. Tyto prvky vycházejí z „domáckého“ nebo „rodinného“ charakteru sportu, s nímž je spojen volnější přístup k vedení účetnictví, finančnímu řízení, transparentnosti a vedení záznamů. Tam, kde převládá pocit, že se vše dělá pro dobro věci, není valná tendence vyžadovat přísné dodržování pravidel, jako je to požadováno v obchodní sféře.

Tato situace může vytvářet základní prostředí, které je náchylné ke korupčnímu jednání.

Sylvia Schenk, právnička, bývalá profesionální sportovkyně a členka nově vytvořené pracovní skupiny Transparency International Německo, jejímž cílem je bojovat s korupcí ve sportu, říká, že korupce může začínat na nejnižší úrovni sportu. „V Německu, ale rovněž i v jiných zemích, existuje dlouhá tradice vzájemných plateb v nižších ligách – nejde o oficiální, nýbrž neformální platby,“ uvedla Sylvia Schenk pro DW WORLD. „Nejde o korupci jako takovou, ale ukazuje to, že v klubech existuje situace, z níž se může vyvinout korupce.“ Podle Sylvie Schenk funkcionáři malých klubů například nevěnují valnou pozornost řádnému vyplňování daňových přiznání a dokumentaci finančních toků, například otázkám, jakým způsobem jsou hráči placeni a o jak velké částky se jedná.

<http://www.dw-world.de/dw/article/0,2144,1955485,00.html>

5.4. Psychologické a společenské hledisko

Je obtížné věřit tomu, že sport není „čistý“. Jiné oblasti života společnosti, jež souvisejí s organizovaným zločinem, obvykle představují čistě ilegální aktivity (drogy či obchod s lidmi), společensky nepřijatelné jednání (prostituce) nebo oblasti, které jsou všeobecně vnímány jako „špinavé“ (obchod se zbraněmi) nebo přinejmenším neutrální (oblast veřejných zakázek).

Sport je obvykle vnímán jako „čistý“ a spojený s pozitivními společenskými hodnotami. Za této situace je menší tendence považovat sport za oblast vyžadující regulaci nebo přísnější finanční kontrolu.

Vazba na vysoké hodnoty snadno vede k přesvědčení, že případy korupce ve sportu představují izolované činy, jichž se dopouštějí morálně slabí jedinci. Na takové případy je pohlíženo jako na osobní selhání daných jednotlivců, nikoli jako na problém vycházející z celého systému nebo prostředí.

V řadě situací může jít o správný názor. Ale v některých případech se tato argumentace používá k zakrývání mezinárodních korupčních praktik. Vysoké hodnoty spojované se sportem by měly tvořit základ pro rozvíjení protikorupční výchovy. Ale neměly by se používat jako argument umožňující přehlížet problém korupce (nebo existence korupčních příležitostí) ve sportu.

5.5. Samoregulace v oblasti sportu a nedostatek demokracie

Jednou z domnělých příčin korupce ve sportu je jeho uzavřená, „rodinná“ povaha, což platí především v případě mezinárodních sportovních federací.

K popisu srdečných vzájemných vztahů mezi lidmi pohybujícími se v oblasti sportu se často používá označení „sportovní rodina“. Tento pojem má odkazovat na sdílení společných hodnot a společných zážitků. Může ale mít také jinou konotaci. Může poukazovat na uzavřenost vůči vnějšímu světu. „Rodina“ je pojem používaný v souvislosti s mafií a indikuje

blízkost k zákonu omerty, nerespektování zákonů, jednání v zájmu „rodiny“ bez ohledu na zájmy celku.

Sportovní novinář Jens Weinreich řekl v rozhovoru pro bulletin Transparency Watch (e-bulletin protikorupčního hnutí TI) v červnu 2006: „Ve svých knihách *The Olympic Bog* a *Corruption in Sports* jsem se snažil popsat „rodinný“ systém v globálním sportu, s jeho specifickými zákony a celosvětovým systémem daňových výjimek.

Jen několik příkladů: k vysokým sportovním funkcionářům se často přistupuje stejně jako k nejvýše postaveným diplomatům nebo dokonce hlavám států; tito funkcionáři vyžadují takovéto zacházení při jednáních o pořádání velkých sportovních událostí. Pro akce typu světového šampionátu FIFA navíc požadují daňové výjimky a od zemí, které kandidují na pořadatele, dostanou, o cokoli požádají. ...V řadě sportovních svazů není téměř žádná demokratická kultura. To, co bychom podle definice TI jednoznačně považovali za korupci, je v mnoha sportovních oblastech běžným chováním. Člověk musí porozumět vztahům v „republice příbuzných“, tj. hluboce provázané síti uvnitř takzvaných „rodin“ funkcionářů, kteří na vytvoření takovýchto neformálních struktur měli desítky let. Dochází k nějaké sebereflexi? Jak velká je schopnost odhalovat chyby ve vlastních řadách? Korupci ve sportu nemůžeme probírat jen jako ekonomický fenomén. Je třeba rovněž porozumět „velmi specifickému pojetí demokracie“, osobním a kulturním vazbám.“

Weinreich na závěr představuje tento problém velmi jednoduše: slovy prezidenta asociace FIFA. „Nebavíme se s cizinci,“ říká pan Blatter. „Když máme v naší sportovní rodině nějaké problémy, vyřešíme je v rámci rodiny.“

http://www.transparency.org/publications/newsletter/2006/june_2006/Interview

Závěry

Nelze dojít k závěru, že sport je zkorumpovaný. Ve sportu lze nalézt řadu případů korupce, ale stejně tak lze nalézt i řadu iniciativ usilujících o prevenci korupce ve sportu.

Řada odborníků zdůrazňuje, že sport jako takový nepředstavuje korupční systém sám o sobě, ale je předmětem pozornosti kriminálních jedinců a skupin.

Existují silné indikátory svědčící o tom, že sport je ke korupci náchylný. Sportovní prostředí se zjevně vyznačuje řadou charakteristik, které korupci umožňují a možná i usnadňují.

Nejzávažnějšími charakteristikami z tohoto úhlu pohledu jsou zřejmě na jedné straně vazby s velkými objemy finančních prostředků a na druhé straně autonomie a samosprávná povaha sportu.

Korupčním příležitostí a oslabování systému je možné předcházet. Předpokladem účinné prevence je uznání existence problému, jeho hluboká a systémová analýza a příprava návrhu preventivních opatření.

Soustředění pozornosti na možnou korupci ve sportu tak neznamená hlásat, že sport je silně zkorumpovaný, ale uznat, že sport vytváří příležitosti ke korupčnímu jednání a že je třeba přijmout okamžitá a mezinárodně koordinovaná nápravná opatření.

6. Co dělat?

6.1. Uznání existence problému

Především je třeba říci, že s korupcí se dá bojovat. Možná ji nelze úplně odstranit, ale určitě je možné ji omezit do přijatelných hranic. Prevence a boj proti korupci ve sportu vykazují řadu podobných rysů s prevencí korupce v jiných oblastech života společnosti.

Stejně jako je tomu v jiných oblastech, první krok, který je třeba podniknout v rámci boje proti korupci ve sportu, je zároveň jedním z nejobtížnějších. Je jím přiznání skutečnosti, že korupce ve sportu existuje. Popírání této skutečnosti nepomáhá chránit základní hodnoty sportování, jak se někdy tvrdí. Naopak, tento přístup pomáhá zkorumpovaným lidem z oblasti sportu v obraně vlastních zájmů.

Je možné najít určitou podobnost s prevencí a bojem proti rasismu ve sportu. V minulosti byl tento problém ze strany řady sportovních funkcionářů přehlížen nebo popírán. V současné době se uznává, že problém existuje, a byly přijaty významné a úspěšné kroky k jeho odstranění. Podobně je třeba přistupovat k problému korupce.

6.2. Diskuse a výzkum

K určení vhodných opatření je důležité pokračovat ve zkoumání problému a v další diskusi. Vzhledem k tomu, že prevence korupce ve sportu do značné míry závisí na ochotě sportovních rodin bojovat s korupcí z vlastní iniciativy, těžko lze předepisovat potřebná protikorupční opatření zvenčí. Diskuse a výzkumy by měly pomoci dospět ke společnému porozumění problému korupce, jeho projevům a preventivním opatřením.

Potřebné diskuse mohou podpořit vlády států, a to formou jejich iniciování a poskytnutím finanční podpory.

Lze využít materiálů připravených řadou investigativních novinářů, organizací Transparency International a iniciativou Play the Game.

6.3. Výchova, vzdělávání a jasná pravidla

Výstupy výše zmíněných diskusí se musí dostat mezi širokou sportovní veřejnost. Musí být proto přetvořeny do podoby etických pravidel a výchovných manuálů. Součástí sportovní výchovy a vzdělávání by měly být aspekty etiky a morální integrity, včetně varování před riziky korupce a pravidel sloužících k jejímu předcházení.

6.4. Přísné vymáhání dodržování existujících zákonů

Přestože řada projevů korupce ve sportu může být těžko klasifikovatelná, existuje mnoho typů jednání, která lze postihovat podle existující mezinárodní legislativy.

Úmluvy Rady Evropy a OSN poskytují vcelku dostatečný rámec pro vyšetřování a postihování korupce. Je proto vysoce žádoucí, aby se země, které tak dosud neučinily, zavázaly k dodržování těchto úmluv.

6.5. Podpora transparentnosti

Transparentnost představuje jeden z nejúčinnějších nástrojů v boji proti korupci. Každé opatření, které zprůhlední sportovní život, včetně jeho financování, je třeba podporovat a prosazovat. Dotace, které státy poskytují sportovním odvětvím, mohou být využity jako nástroj k prosazování zvýšené míry transparentnosti.

S ohledem na omezené možnosti státu zasahovat do vnitřního sportovního života je třeba zkoumat také možnosti přijetí dalších opatření.

Například je možné motivovat velké sponzory a marketingové partnery, aby zaujali významnou roli v prosazování transparentnosti v oblasti sportu. Ve snaze vyhnout se riziku, že budou vnímáni negativně v souvislosti se zkorumpovanými sportovními odvětvími, pokud by propukly další korupční skandály, mohou tito partneři podporovat organizace požadující vyšší míru transparentnosti. Mocná síla peněz tak může touto cestou posloužit dobrému účelu.

6.6. Otevírání „sportovní rodiny“

Navzdory masovému charakteru sportu může být rozhodování v některých sportovních odvětvích poměrně uzavřenou záležitostí. Pro řadu zemí může být velmi obtížné zasahovat do samosprávného řízení sportu a ohrožovat tak jeho autonomii, proto je třeba hledat alternativní řešení.

Vhodným řešením a kompromisem mezi přísnou autonomií sportu a silnými zásahy ze strany státu může být ustavení nezávislých etických výborů či panelů. Takové výbory nebo panely složené z nezávislých osobností mohou poskytovat důležitou nezávislou zpětnou vazbu v případech, kdy je ohrožena etická integrita sportu.

6.7. Zvážení vytvoření trvalé platformy pro diskusi a koordinaci problematiky korupce ve sportu

Je zjevně předčasné volat po vytvoření nové „protikorupční alternativy agentury WADA“, přestože někteří experti srovnávají problém korupce ve sportu s problémem dopingu, s tím, že se shodují po stránce závažnosti, ale v případě korupce se jedná o větší peněžní objemy.

Není však předčasné zvažovat vytvoření trvalejší platformy pro vedení mezinárodní diskuse na toto téma. Rada Evropy a EPAS by mohly představovat vhodné orgány, které by se dané role mohly ujmout.

Vhodnost takového přístupu by mohl prokázat pilotní projekt.

Náměty pro případnou „agenturu WADA v oblasti korupce“ můžeme najít v článku Jense Sejera Andersena *„Speak up for the love of sport – It is high time to found a new global institution to fight corruption in sport“* zveřejněného v časopise *Play the game Magazine* 2007:

„Zdá se, že se korupce rozrůstá v celé řadě forem: ovlivňování výsledků zápasů, nezákonné obchodování, praní špinavých peněz, tajné vyplácení provizí a zjevné úplatkářství představují jen některé z nich.“

Je nejvyšší čas inspirovat se příkladem WADA a založit novou mezinárodní instituci zaměřenou na boj s korupcí ve sportu.

Taková instituce by měla sledovat zájmy různých stran: Mezinárodního olympijského výboru a mezinárodních sportovních federací, OSN, vlád různých zemí a mezinárodních uskupení typu Evropské unie.

Rovněž by měla umožnit zapojení do své činnosti zástupcům médií, organizací sportovních fanoušků a podniků vyrábějících sportovní potřeby.

Měla by:

1. definovat minimální standardy transparentnosti, odpovědnosti a demokratických postupů ve sportovní sféře;
2. monitorovat dodržování těchto minimálních standardů;
3. aktivně povzbuzovat sportovní funkcionáře a další zainteresované subjekty, aby hlásili jakékoli nesrovnalosti;
4. mít mandát prošetřovat případy špatného řízení a korupce, včetně práva k prohlídkám kanceláří sportovních orgánů, jejich archívů apod., a to bez předchozího varování;
5. mít právo vydávat zákaz činnosti pro jednotlivce i skupiny a suspendovat subjekty, které jsou předmětem vyšetřování;
6. být oprávněna hlásit podezření na porušení pravidel národním nebo mezinárodním justičním orgánům;
7. pravidelně informovat veřejnost o výsledcích své činnosti.“

<http://playthegame.org/upload/magazine2007/pdf/pages/playthegamemagazine07pg2.pdf>

6.8. Podpora konkrétních opatření v různých sportovních odvětvích

Řada sportovních federací v současné době přijímá konkrétní opatření zaměřená na prevenci korupce. Patří k nim opatření bránící styku hráčů nebo rozhodčích se zástupci sázkových kanceláří, jmenování protikorupčních koordinátorů, zavádění protikorupčních horkých linek apod.

Příklad z oblasti tenisu

Organizátoři turnaje Australian Open oznámili, že ustavili protikorupční komisi a jmenovali vyšetřovatele pro boj proti hazardu a potenciálnímu ovlivňování výsledků zápasů v rámci grandslamového turnaje zahajujícího sezónu.

Organizace Tennis Australia oznámila, že zprovozní také telefonickou horkou linku, kam bude možné hlásit podezření na korupci, zakáže neautorizované používání příručních počítačů na kurtech a omezí možnosti přístupu k hráčům.

„Nedomníváme se, že náš sport má problémy s korupcí, ale uznáváme, že existují určitá rizika ohrožující poctivost tenisu,“ uvedl v prohlášení ředitel Tennis Australia, Steve Wood.

K dalším opatřením patří jmenování Sala Perny, bývalého detektiva z oddělení vražd policie v Melbourne, do funkce vyšetřovatele a zablokování sázkařských webových stránek na veřejně přístupných počítačích v prostorách Melbourne Park.

(International Herald Tribune, 21. prosince 2007)